

AVSNITT 1: Namnet på ämnet/blandningen och bolaget/företaget

1.1 Produktbeteckning

Identifikation av preparatet:

Kommersiellt namn: Ink, T49N2

UFI: 09RR-XKCX-UJ0N-QXEE

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Rekommenderad användning:

Bläck för bläckstråleutskrift

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatabladet

Leverantör:

EPSON EUROPE B.V.

Azie building, Atlas ArenA, Hoogoorddreef 5, 1101 BA Amsterdam

Zuidoost The Netherlands

Phone number: +31-20-314-5000

Behöriga person som ansvarar för säkerhetsdatabladet:

chemicals@epson.eu

Datum: 08/04/2025

Revision: 6.0

1.4 Telefonnummer för nödsituationer

"112 – begär Giftinformation"

AVSNITT 2: Farliga egenskaper

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen

Kriterier i EG-förordningen 1272/2008 (CLP):

Varning, Skin Sens. 1A, Kan orsaka allergisk hudreaktion.

Psykokemiska biverkningar, människors hälsa och miljöeffekter:

Inga andra risker

2.2 Märkningsuppgifter

Faropiktogram:

Varning

Faroangivelser:

H317 Kan orsaka allergisk hudreaktion.

Skyddsangivelser:

P261 Undvik att inandas damm/rök/gaser/dimma/ångor/sprej.

P272 Nedstänkta arbetskläder får inte avlägsnas från arbetsplatsen.

P280 Använd skyddshandskar/skyddskläder/ögonskydd/ansiktsskydd.

P302+P352 VID HUDKONTAKT: Tvätta med mycket tvål och vatten.

P333+P313 Vid hudirritation eller utslag: Sök läkarhjälp.

P362+P364 Ta av nedstänkta kläder och tvätta dem innan de används igen.

P501 Kassera innehållet / behållaren i enlighet med gällande föreskrifter.

Speciella föreskrifter:

Ingen

Innehåller

1,2-benzisotiazol-3(2H)-on

Speciellt beslut i enlighet med bilaga XVII av REACH samt följande ändringar:

Ingen

2.3 Andra faror

Inga PBT, vPvB eller hormonstörande ämnen finns i koncentration $\geq 0,1\%$.

Andra risker:

Inga andra risker

AVSNITT 3: Sammansättning/information om beståndsdelar

3.1 Ämnen

Nej

3.2 Blandningar

Farliga komponenter i enlighet med CLP-förordningen samt tillhörande klassificering:

Qty	Name	Identifieringsnummer	Classification
50% ~ 65%	Vatten	CAS: 7732-18-5 EC: 231-791-2	Produkten anses inte farlig i enlighet med förordningen CE 1272/2008 (CLP).
20% ~ 25%	Glycerol	CAS: 56-81-5 EC: 200-289-5	Produkten anses inte farlig i enlighet med förordningen CE 1272/2008 (CLP).
0.25% ~ 0.5%	Triethanol amine	CAS: 102-71-6 EC: 203-049-8 REACH No.: 01-2119486482-31	Produkten anses inte farlig i enlighet med förordningen CE 1272/2008 (CLP).
0.036% ~ 0.1%	1,2-benzisotiazol-3(2H)-on	Nummer Index: 613-088-00-6 CAS: 2634-33-5 EC: 220-120-9	 3.1/2/Inhal Acute Tox. 2 H330 3.1/4/Oral Acute Tox. 4 H302 3.2/2 Skin Irrit. 2 H315 3.3/1 Eye Dam. 1 H318 3.4.2/1A Skin Sens. 1A H317 4.1/A1 Aquatic Acute 1 H400 M=1. 4.1/C1 Aquatic Chronic 1 H410 M=1. Särskilda koncentrationsgränser: 0.0036% $\leq C < 0.036\%$: EUH208 C $\geq 0.036\%$: Skin Sens. 1A H317 Uppskattad akut toxicitet: ATE - Oralt 450 mg/kg bw ATE - Inhalation (Damm/dimma) 0.21 mg/l

AVSNITT 4: Åtgärder vid första hjälpen

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Vid hudkontakt

Ta omedelbart av de kontaminerade klädesplaggen.

Tvätta omedelbart de kroppsdelar, även om man är osäker vilka, som kommit i kontakt med produkten med rikligt med rinnande vatten och eventuellt tvål

Duscha hela kroppen noggrant (dusch eller badkar).

Ta omedelbart av alla kläder som har kontaminerats och avlägsna dem på ett säkert sätt.

Vid ögonkontakt

Vid kontakt med ögonen, spola genast med mycket vatten och kontakta läkare

Vid förtäring:

Framkalla absolut inte kräkning. UPPSÖK OMEDELBART LÄKARE.

Vid inandning:

Ta den skadade utomhus och håll personen varm och under vila.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Ingen

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Vid olycka eller om man mår dåligt ska man omedelbart uppsöka läkarvård (visa bruksanvisning eller säkerhetsdatablad om det är möjligt).

Behandling:

Ingen

AVSNITT 5: Brandbekämpningsåtgärder

5.1 Släckmedel

Lämpliga släckmetoder:

Vatten.

Koldioxid (CO₂).

Släckningsmedel som inte får användas på grund av säkerheten:

Ingen särskild.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Andas inte in explosionsfarliga eller förbränningsbara gaser.

Förbränning avger kraftig rök.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Använd lämpliga andningsskydd.

Samla upp kontaminerat vatten som använts för att släcka elden. Håll inte ut det i avloppet.

Förflytta oskadade containers från brandområdet om detta kan utföras på ett säkert sätt.

AVSNITT 6: Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Bär personlig skyddsutrustning

För personer i säkerhet.

Se skyddsåtgärder i punkt 7 och 8.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Låt inte produkten komma i kontakt med mark/jord. Låt inte produkten komma i kontakt med grundvatten eller avlopp.

Samla upp kontaminerat vatten och avlägsna det.

Vid gasläcka eller om produkten kommer i kontakt med vatten, mark eller avlopp ska man meddela lokala myndigheter.

Material lämpliga för uppsamling: absorberande material, organiska ämnen, sand .

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Skölj med rikligt med vatten.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

Se även sektion 8 och 13.

AVSNITT 7: Hantering och lagring

7.1 Skyddsåtgärder för säker hantering

Undvik kontakt med hud och ögon, andas inte in ångor och dimmor.

Använd inte tomma behållare innan de rengjorts.

Innan man flyttar något ska man se till att det inte finns några materialrester som inte är kompatibla kvar i behållarna.

Se även sektion 8 för rekommenderad skyddsutrustning

Allmänna råd om hygien på arbetsplatsen:

Kontaminerad klädsel skall bytas innan man går in i områden med livsmedel och där man äter.

Undvik att äta eller dricka under arbetet.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

Håll på avstånd från mat, dryck och foder

Inkompatibla material:

Inget särskilt.

Indikation för lokalerna:

Tillräckligt ventilerade lokaler.

7.3 Specifik slutanvändning

Inga särskilda

AVSNITT 8: Begränsning av exponeringen/personligt skydd

8.1 Kontrollparametrar

Glycerol - CAS: 56-81-5

- Typ av gränsvärde för yrkesexponering: OSHA - TWA: 5 mg/m³

- Typ av gränsvärde för yrkesexponering: OSHA - TWA: 15 mg/m³

Triethanol amine - CAS: 102-71-6

- Typ av gränsvärde för yrkesexponering: ACGIH - TWA(8h): 5 mg/m³

- Typ av gränsvärde för yrkesexponering: ISHL - TWA(8h): 1 mg/m³

Gränsvärden exponeringsnivå DNEL

Triethanol amine - CAS: 102-71-6

Industriarbetare: 6.3 mg/kg/day - Användare: 3.1 mg/kg/day - Exponering: Hud människor - Frekvens: Långvarig, systemiska effekter

Industriarbetare: 5 mg/m³ - Användare: 1.25 mg/m³ - Exponering: Inandning för människor - Frekvens: Långvarig, systemiska effekter

Användare: 13 mg/kg/day - Exponering: Oralt människor - Frekvens: Kortvarig, systemiska effekter

Gränsvärden exponeringsnivå PNEC

Triethanol amine - CAS: 102-71-6

Mål: Färskt vatten - Värde: 0.32 mg/l

Mål: Havsvatten - Värde: 0.032 mg/l

Mål: Sediment färskvatten - Värde: 1.7 mg/kg

Mål: Sediment havsvatten - Värde: 0.17 mg/kg

Mål: Jord (jordbruksjord) - Värde: 0.151 mg/kg

8.2 Begränsning av exponeringen

8.2.1. Lämpliga tekniska kontroller:

Ingen

8.2.2. Individuella skyddsåtgärder, t.ex. personlig skyddsutrustning

Skydd av ögonen:

Bär tätsittande skyddsglasögon; använd inte linser.

Skydd av huden:

Använd en klädsel som ger tillräckligt med skydd för huden t.ex. bomull, gummi, PVC eller viton.

Skydd av händerna:

Använd skyddshandskar som ger tillräckligt med skydd, t.ex. av PVC, prengummi eller gummi.

Andningsskydd:

Använd föreskriven personlig skyddsutrustning.

Termiska risker:

Ingen

8.2.3. Exponeringskontroller av omgivningen:

Ingen

Lämpliga tekniska kontroller:

Ingen

AVSNITT 9: Fysikaliska och kemiska egenskaper

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper

Fysikaliskt tillstånd:	Vätska
Färg:	blå
Lukt:	Svag
Smältpunkt /fryspunkt:	Ingen data tillgänglig
Kokpunkt eller initial kokpunkt och kokpunktsintervall:	Ingen data tillgänglig
Brandfarlighet:	icke-brandfarlig
Nedre och övre explosionsgräns:	Ingen data tillgänglig
Flampunkt:	> 95 °C / 203 ° F
Tändpunkt:	Ingen data tillgänglig
Nedbrytningstemperatur:	Ingen data tillgänglig
pH:	7.5 ~ 8.7 vid 20 °C
Kinematisk viskositet:	Ingen data tillgänglig
Vattenlöslighet:	Komplett
Ångtryck:	Ingen data tillgänglig
Relativ ångdensitet:	Ingen data tillgänglig
Partikelegenskaper:	Ej relevant

9.2 Annan information

Viskositet:	< 5 mPa·s	vid 20 °C
-------------	-----------	-----------

AVSNITT 10: Stabilitet och reaktivitet

10.1 Reaktivitet

Stabil under normala förhållanden

10.2 Kemisk stabilitet

Stabil under normala förhållanden

10.3 Risken för farliga reaktioner

Ingen

10.4 Förhållanden som ska undvikas

Stabil vid normala förhållanden.

10.5 Oförenliga material

Inget särskilt.

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter

Akrolein (CAS-nr 107-02-8):

När glyceroler hettas upp över 300 °C bryts de ned till Akrolein.

AVSNITT 11: Toxikologisk information

11.1 Information om faroklasser enligt förordning (EG) nr 1272/2008

Toxikologisk information om produkten:

e) Mutagenitet i könsceller:

Test: Mutagenes - Arter: Salmonella typhimurium Positiv

f) Cancerogenitet:

Innehåller inte cancerframkallande (ref. 1)

g) Reproduktionstoxicitet:

Innehåller inte reproduktiv toxicitet och toxiska ämnen (ref. 2)

Toxikologisk information om de viktigaste ämnena i denna produkt:

Glycerol - CAS: 56-81-5

a) Akut toxicitet:

Test: LD50 - Exp.sätt: Oralt - Arter: marmot = 7750 mg/kg - Källa: Journal of Industrial Hygiene and Toxicology. Vol. 23, Pg. 259, 1941

Test: LDLo - Exp.sätt: Oralt - Arter: HUMAN = 1428 mg/kg - Källa: "Toxicology of Drugs and Chemicals," Deichmann, W.B., New York, Academic Press, Inc., 1969Vol. -, Pg. 288, 1969.

Triethanol amine - CAS: 102-71-6

a) Akut toxicitet:

Test: LD50 - Exp.sätt: Oralt - Arter: marmot = 2200 mg/kg - Källa: "Toxicometric Parameters of Industrial Toxic Chemicals Under Single Exposure," Izmerov, N.F., et al., Moscow, Centre of International Projects, GKNT, 1982Vol. -, Pg. 114, 1982.

Test: LD50 - Exp.sätt: Oralt - Arter: Mus = 5846 mg/kg - Källa: Science Reports of the Research Institutes, Tohoku University, Series C: Medicine. Vol. 36(1-4), Pg. 10, 1989.

1,2-benzisotiazol-3(2H)-on - CAS: 2634-33-5

a) Akut toxicitet

ATE - Oralt 450 mg/kg bw

ATE - Inhalation (Damm/dimma) 0.21 mg/l

Om inte annat anges så är data som efterfrågas enligt förordningen (EU)2020/878 nedan att anse N.A.:

- a) Akut toxicitet;
- b) Frätande/irriterande på huden;
- c) Allvarlig ögonskada/ögonirritation;
- d) Luftvägs-/hudsensibilisering;
- e) Mutagenitet i könsceller;
- f) Cancerogenitet;
- g) Reproduktionstoxicitet;
- h) Specifik organotxicitet – enstaka exponering;
- i) Specifik organotxicitet – upprepade exponering;
- j) Fara vid aspiration.

11.2 Information om andra faror

Hormonstörande egenskaper:

Inga hormonstörande ämnen finns i koncentration $\geq 0,1\%$.

AVSNITT 12: Ekologisk information

12.1 Toxicitet

Ska användas enligt god arbetssed. Undvik att kasta produkten i naturen.

Toxikologisk information om produkten:

Ingen data tillgänglig

Toxikologisk information om de viktigaste ämnena i denna produkt:

1,2-benzisotiazol-3(2H)-on - CAS: 2634-33-5

a) akut toxicitet i vattenmiljön

ATE - Oralt 450 mg/kg bw

ATE - Inhalation (Damm/dimma) 0.21 mg/l

12.2 Persistens och nedbrytbarhet

Ingen data tillgänglig

12.3 Bioackumuleringsförmåga

Ingen data tillgänglig

12.4 Rörlighet i jord

Ingen data tillgänglig

12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen

vPvB-ämnen: Ingen - PBT-ämnen: Ingen

12.6 Hormonstörande egenskaper

Inga hormonstörande ämnen finns i koncentration $\geq 0,1\%$.

12.7 Andra skadliga effekter

Ingen

AVSNITT 13: Avfallshantering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Återvinn om det går. Följ gällande lokala eller nationella föreskrifter.

AVSNITT 14: Transportinformation

14.1 UN-nummer eller id-nummer

Ofarligt gods enligt gällande transportförfordningar.

14.2 Officiell transportbenämning

Ingen data tillgänglig

14.3 Faroklass för transport

Ingen data tillgänglig

14.4 Förpackningsgrupp

Ingen data tillgänglig

14.5 Miljöfaror

Ingen data tillgänglig

14.6 Särskilda skyddsåtgärder

Ingen data tillgänglig

14.7 Bulktransport till sjöss enligt IMO:s instrument

Ingen data tillgänglig

AVSNITT 15: Gällande föreskrifter

15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

Direktiv 98/24/EG (Risker relaterade till kemiska ämnen på arbetsplats)

Direktiv 2000/39/EG (Yrkeshygieniska gränsvärden)

Förordning (EG) nr. 1907/2006 (REACH)

Förordning (EG) nr. 1272/2008 (CLP)

Förordning (EG) nr. 790/2009 (ATP 1 CLP) och (EU) nr. 758/2013

Förordning (EU) nr. 2020/878

Förordning (EU) nr. 286/2011 (ATP 2 CLP)

Förordning (EU) nr. 618/2012 (ATP 3 CLP)

Förordning (EU) nr. 487/2013 (ATP 4 CLP)

Förordning (EU) nr. 944/2013 (ATP 5 CLP)

Förordning (EU) nr. 605/2014 (ATP 6 CLP)

Förordning (EU) nr. 2015/1221 (ATP 7 CLP)

Förordning (EU) nr. 2016/918 (ATP 8 CLP)

Förordning (EU) nr. 2016/1179 (ATP 9 CLP)

Förordning (EU) nr. 2017/776 (ATP 10 CLP)

Förordning (EU) nr. 2018/669 (ATP 11 CLP)

Förordning (EU) nr. 2018/1480 (ATP 13 CLP)

Förordning (EU) nr. 2019/521 (ATP 12 CLP)

Förordning (EU) nr. 2020/217 (ATP 14 CLP)

Förordning (EU) nr. 2020/1182 (ATP 15 CLP)

Förordning (EU) nr. 2021/643 (ATP 16 CLP)

Förordning (EU) nr. 2021/849 (ATP 17 CLP)

Förordning (EU) nr. 2022/692 (ATP 18 CLP)

Förordning (EU) nr. 2023/1434 (ATP 19 CLP)

Förordning (EU) nr. 2023/1435 (ATP 20 CLP)

Förordning (EU) nr. 2024/197 (ATP 21 CLP)

Begränsningar gällande produkt eller ämnen som ingår i enlighet med bilaga XVII Förordning (EG) 1907/2006 (REACH) och följande ändringar:

Restriktioner relaterade till produkten:

Begränsning 3

Restriktioner relaterade till ämnen som ingår:

Begränsning 75

När de kan tillämpas, refereras det till följande standard:

Direktiv 2012/18/EU (Seveso III)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 (om tvätt- och rengöringsmedel).

Rådets direktiv 2004/42/EG (flyktiga organiska föreningar)

Dispositioner för direktiven EU 2012/18 (Seveso III):

Seveso III-kategori enligt bilaga 1, del 1

Ingen

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning

Ingen kemikaliesäkerhetsbedömning har genomförts på för blandningen

AVSNITT 16: Annan information

Text med de meningar som används i paragraf 3:

H330 Dödligt vid inandning.

H302 Skadligt vid förtäring.

H315 Irriterar huden.

H318 Orsakar allvarliga ögonskador.

H317 Kan orsaka allergisk hudreaktion.

H400 Mycket giftigt för vattenlevande organismer.

H410 Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.

EUH208 Innehåller . Kan orsaka en allergisk reaktion.

Faroklass och farokategori	Kod	Beskrivning
Acute Tox. 2	3.1/2/Inhal	Akut toxicitet (vid inhalation), Kategori 2
Acute Tox. 4	3.1/4/Oral	Akut toxicitet (oral), Kategori 4
Skin Irrit. 2	3.2/2	Irriterande på huden, Kategori 2
Eye Dam. 1	3.3/1	Allvarliga ögonskador, Kategori 1
Skin Sens. 1	3.4.2/1	Hudsensibilisering, Kategori 1
Skin Sens. 1A	3.4.2/1A	Hudsensibilisering, Kategori 1A
Aquatic Acute 1	4.1/A1	Akut fara (för vattenmiljön), Kategori 1
Aquatic Chronic 1	4.1/C1	Fara för skadliga långtidseffekter (för vattenmiljön), Kategori 1

Paragrafer som ändrats sedan tidigare revidering:

AVSNITT 1: Namnet på ämnet/blandningen och bolaget/företaget

AVSNITT 2: Farliga egenskaper

AVSNITT 3: Sammansättning/information om beståndsdelar

AVSNITT 4: Åtgärder vid första hjälpen

AVSNITT 7: Hantering och lagring

AVSNITT 8: Begränsning av exponeringen/personligt skydd

AVSNITT 11: Toxikologisk information

AVSNITT 12: Ekologisk information

AVSNITT 15: Gällande föreskrifter

AVSNITT 16: Annan information

Klassificering och förfarande för att härleda klassificeringen för blandningar enligt förordning (EG) 1272/2008 [CLP]:

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008	Klassificeringsförfarande
Skin Sens. 1, H317	Beräkningsmetod

Detta dokument har sammanställts av en behörig person med lämplig utbildning.

Bibliografiska huvudkällor:

ECDIN - Environmental Chemicals Data and Information Network - Gemensamma forskningscentret, Europeiska Gemenskapernas kommission
SAXs FARLIGA EGENSKAPER HOS INDUSTRIALMATERIAL - Åttonde utgåvan- Van Nostrand Reinold

- ref. 1 ·IARC Monographs on the Evaluation of the Carcinogenic Risks to Humans (IARC: International Agency for Research on Cancer)
·Journal of Occupational Health (JOH) (Japan Society of Occupational Health (JSOH))
·TLVs and BEIs (ACGIH: American Conference of Governmental Industrial Hygienists)
·IRIS Carcinogenic Assessment (IRIS: Integrated Risk Information System of US EPA)
·National Toxicology Program (NTP) Report on Carcinogens (USA)
·Bilaga VI till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006
·MAK und BAT Werte Liste (DFG: German Research Foundation)
·TRGS 905, Verzeichnis krebserzeugender, keimzell mutagener oder reproduktionstoxischer Stoffe (AGS: Committee on Hazardous Substances, Germany)
- ref. 2 ·Bilaga VI till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006
·TRGS 905, Verzeichnis krebserzeugender, keimzell mutagener oder reproduktionstoxischer Stoffe (AGS: Committee on Hazardous Substances, Germany)

Informationen här baseras på vår kunskap om ovanstående data. Den refererar enbart till den indikerade produkten och garanterar ingen speciell kvalitet.

Det åligger användaren att se till att denna information är lämplig och komplett med hänsyn till den specifika användningen.

Detta säkerhetsdatablad upphäver och ersätter alla föregående release.

ADR:	Europeiskt avtal gällande transport av farligt gods på väg.
ATE:	Uppskattad akut toxicitet
ATEmix:	Uppskattad akut toxicitet (Blandningar)
CAS:	Chemical Abstracts Service (avdelning inom American Chemical Society).
CLP:	Klassificering, Märkning, Förpackning
DNEL:	Beräknad nivå utan verkan
EINECS:	Europeisk förteckning över befintliga marknadsförda kemiska ämnen.
GefStoffVO:	Förordning över farliga ämnen, Tyskland
GHS:	Globalt harmoniseringssystem för klassificering och märkning av kemikalier.
IATA:	International Air Transport Association (IATA).
IATA-DGR:	Reglering av farligt gods av "International Air Transport Association" (IATA).
ICAO:	Internationell luftfartsorganisation.
ICAO-TI:	Tekniska instruktioner från "International Civil Aviation Organization" (ICAO).
IMDG:	Sjöfartens internationella regelverk för farligt gods

INCI:	Internationell nomenklatur över kosmetika ingredienser.
KSt:	Koefficient för explosion
LC50:	Dödlig koncentration för 50 procent av testpopulationen.
LD50:	Dödlig dos för 50 procent av testpopulationen.
PNEC:	Uppskattad nolleffektkoncentration.
RID:	Regleringar gällande internationell transport av farligt gods via järnväg.
STEL:	Kortsiktig exponeringsgräns
STOT:	Specifik organtoxicitet
TLV:	Tröskelgränsvärde
TWA:	Tidsvägt medelvärde
WGK:	Tysk riskklassificering av vatten